

Utdanningsplan for revmatologisk avdeling, Stavanger universitetssjukehus

Utdanningsplan for spesialiteten revmatologi

Beskrivelse av utdanningsvirksomheten

Revmatologisk avdeling (tidligere seksjon for klinisk immunologi) ble etablert i 2001 som en del av indremedisinsk avdeling ved Stavanger universitetssjukehus (SUS). Fra 2021 har revmatologisk avdeling vært organisert som egen avdeling på nivå 3, sidestilt med kardiologisk avdeling, medisinsk avdeling og MOBA i Mottaksklinikken. Seksjon for klinisk immunologi var opprinnelig en spesialavdeling for pasienter med systemiske immunopatier og vaskulitter. Helse Vest vedtok i 2018 at SUS skal bygge opp en fullverdig revmatologisk avdeling og avdelingen har derfor systematisk bygget opp kompetanse på inflammatoriske leddsykdommer, økt antall stillinger samt fått på plass støttefunksjoner som fysioterapi og ergoterapi. Avdelingen er nå en fullverdig revmatologisk avdeling med ansvar for pasienter med nyoppstått og etablert revmatologisk lidelse inkludert inflammatoriske leddsykdommer i hele SUS nedslagsfelt (pasientgrunnlag 369 000). Avdelingen har siden 2015 hatt status som utdanningsinstitusjon i revmatologi.

Avdelingen har 7 overlegestillinger og 4 LIS-stillinger. Avdelingssjef er Katrine Brække Norheim og avdelingsoverlege er Klaus Wildhagen.

Driften omfatter døgnopphold, poliklinikk, dagbehandling og tilsyn innad i sykehuset, og avdelingen hadde i 2021 totalt 177 pasienter med døgnopphold, 7529 polikliniske konsultasjoner og 1200 dagbehandlinger. Avdelingen har delt sengepost med nefrologisk seksjon 3B til døgnopphold, og tilgang til et varierende antall senger avhengig av behov. Driften er imidlertid adskilt fra nefrologisk seksjon, og legeressursene benyttes utelukkende til utredning og behandling av pasienter ved revmatologisk avdeling.

Poliklinisk utredning og behandling foregår ved revmatologisk poliklinikk 5H, hvor avdelingen har 7 legekontor, et større infusjonsareal og et større rom med 4 arbeidsstasjoner med ultralydapparater. Det er egne sykepleiere ved poliklinikken som administrerer intravenøse infusjoner, utfører enkelte undersøkelsesprosedyrer og driver pasientopplæring. For ledd-diagnostikk har avdelingen egne ultralydapparat både på poliklinikk og sengepost, mikroskop for leddvæskediagnostikk både ved sengepost og poliklinikk og transportable

kapillærmikroskop på de fleste undersøkelsesrom på poliklinikken. Vi registrerer sykdomsaktivitet/skade ved artritt- og vaskulittsykdommer i programmet GoTreatIt og rapporterer til kvalitetsregistrene NorArtritt, NorVas og RevNatus. Vi har egen intranettside der relevante nettressurser og andre hjelpemidler er samlet. Vi har ellers tilgang til øvrig diagnostisk utstyr som naturlig tilhører universitetssjukehuset.

Avdelingen har ansvar for tilsyn og vurdering av pasienter innlagt på andre avdelinger. Spesielt er det et tett faglig samarbeid med Diagnostisk senter, infeksjonsmedisinsk seksjon, lungeseksjonen, nefrologisk seksjon og nevrologisk avdeling. SUS er et av landet største sykehus med spesialister innen de fleste sub-spesialiteter av indremedisin og kirurgi og en velfungerende mikrobiologisk avdeling. Revmatologisk avdeling samarbeider tett med avdeling for transfusjonsmedisin og immunologi. En spesialist i ortopedi er ansatt i 20% stilling ved revmatologisk avdeling og ivaretar vurderinger ved behov for revmakirurgi. Han har fast oppsatte felleskonsultasjoner med avdelingens leger. Avdelingen har egen ergoterapeut og fysioterapeut og har etablert tverrfaglig poliklinisk utredning og rehabilitering samt pasientkurs på Lærings- og mestringscenteret.

Utdanningskandidatene deltar i revmatologisk vaktordning i form av ukentlig halvøyeblikkelig-hjelp ettermiddagspoliklinikk. For å sikre god supervisjon er disse vaktene organisert slik at overlege og LIS har vakt samtidig. LIS på sengepost går med revmatologisk vakttelefon 5 dager i uka og setter opp pasienter som trenger rask vurdering i egen timebok.

Utdanningsplanen bygger på målbeskrivelsen for spesialistutdanning i revmatologi og læringsmål for spesialiteten i revmatologi. Målsettingen er å gi en bred utdanning innen faget revmatologi på universitetssykehusnivå, først og fremst ved å fremheve revmatologiens sentrale stilling ved muskel-skjelettsykdommer og det nære slektskap spesialiteten har med andre spesialiteter, særlig indremedisin. I løpet av utdanningstiden skal kandidaten beherske de vanligste undersøkelsesmetoder innenfor faget revmatologi, bli godt kjent med revmatologisk faglitteratur og være i stand til å delta i forskning. Det er avdelingens målsetting å gjøre kandidatene selvstendige i sin revmatologiske vurdering og virksomhet, samtidig som de ser nødvendigheten av tverrfaglig samarbeid.

Beskrivelse av utdanningsløpene

Del 1: Gjennomført LIS-1-tjeneste (tidligere turnustjeneste).

Del 2: To års tjeneste ved medisinsk avdeling og eventuelt hjerteavdelingen, inkludert deltakelse i felles vaktjeneste for medisinsk avdeling og hjerteavdelingen. Revmatologisk avdeling er del av Mottaksklinikken som også omfatter medisinsk avdeling og hjerteavdelingen. Sideutdanning på medisinsk avdeling og hjerteavdelingen koordineres via avdeling for LIS, og det er laget en avtale om rotasjon. Læringsmål REV-93 – REV-195 og REV-197-200 forventes oppnådd under denne delen av tjenesten.

Del 3: Tre års tjeneste ved revmatologisk avdeling. LIS som har mer enn 19 mnd tjeneste på medisinsk avdeling før de begynner som LIS i revmatologi må ha 3 mnd ekstra tjenestetid på revmatologisk avdeling for å oppfylle krav om at minst halvparten av spesialistutdanningen er gjennomført i spesialiteten man søker om godkjenning i. Alle læringsmål innen revmatologi (REV-1 – REV-92, REV-196 og REV-201) kan oppnås med den planlagte tjenesten. Det er etablert avtale med barneavdelingen om hospitering og opplæring i revmatologisk sykdom hos barn for avdelingens LIS. LIS er med på avsluttende kontroller ved barneavdelinga før overgang til (voksen) revmatologisk avdeling og i plenumsdiskusjoner mellom barnelege og revmatolog om pasienter med krevende sykdomsbilder. Barnelege holder regelmessig innlegg ved avdelingens internundervisning. Alle LIS hospiterer på immunologisk lab, samt hos fysioterapeut, ergoterapeut, på tverrfaglig rehabilitering og har felleskonsultasjoner med revmakirurg.

Alle felles kompetansemål forventes oppnådd i løpet av del 2 og del 3.

Læringsmålene oppnås gjennom deltakelse i daglig drift inkludert vakt, undervisning, kurs og hospitering. For hver LIS er det utarbeidet en individuell utdanningsplan som inkluderer plan for rotasjon til medisinsk avdeling og for hospitering ved samarbeidsavdelinger for å oppnå læringsmål. LIS får delta på alle anbefalte kurs, som hovedregel deltar de på 1 kurs hvert halvår, men med mulighet for flere dersom de ikke får plass på kurs før i slutfasen av spesialiseringen. Kompetanseportalen brukes aktivt i forbindelse med veiledning som et verktøy i å sikre progresjon i spesialistutdanningen.

Introduksjon av nye LIS

Det er utarbeidet et informasjonshefte og egne introduksjonsdager for nyansatte LIS. Ved nyansettelse av LIS gis det de første dagene formalisert opplæring i nødvendige datasystemer. LIS får tildelt veileder før oppstart og får som hovedregel første veiledning i løpet av første arbeidsuke, seinest innen 3. uke etter oppstart. Nyansatte LIS jobber den første måneden kun ved sengepost med tett supervisjon under innledende opplæring i relevant

anamneseopptak, undersøkelsesmetodikk inkludert ultralyd, og visittgang. Første måned er LIS unntatt vakt. Overlege har alltid vakt sammen med LIS slik at det også i vaktsammenheng er fortløpende mulighet for supervisjon i tillegg til dedikert tid avsatt i timeboken. Ved oppstart poliklinikk er det satt opp 15 minutter ekstra tid per pasient for LIS og avsatt ekstra tid i overleges timebok for supervisjon.

Supervisjon, veiledning og faglig utvikling.

Alle LIS får kontinuerlig supervisjon. På poliklinikk har vi etablert «prepol»/«postpol» der LIS går gjennom pasienter som skal komme/har vært på poliklinikken med supervisjonsansvarlig overlege. LIS kan i tillegg diskutere eventuelle problemer fortløpende ved behov. På sengepost jobber LIS tett med overlege som har supervisjonsansvar. Alle overlegene har gjennomført formell opplæring og har dokumentert veiledningskompetanse. Veiledningen er formalisert i arbeidsplanen med avsatt en time hos LIS og overlege en ettermiddag i måneden. I tillegg har vi gruppeveiledning 1-2 ganger pr semester. Hvert halvår observeres LIS av overlege i 2 polikliniske konsultasjoner, med tilbakemelding i etterkant om mulige forbedringspunkter. Det skilles klart mellom supervisjon og veiledning slik det er presisert fra spesialistkomiteen og direktoratet.

Vurdering og dokumentasjon av oppnådde læringsmål

Registrering og dokumentasjon av gjennomførte læringsaktiviteter, veiledning og supervisjon gjøres fortløpende i Kompetanseportalen. Kompetanseportalen er oppdatert til å inkludere instruks for godkjenning som inkluderer når i spesialiseringløpet læringsmålet antas å kunne oppfylles. Det er etablert månedlig overlegemøte/evalueringskollegium hvor den faglige progresjonen til den enkelte LIS diskuteres og dokumenteres. Hvis læringsmålet vurderes som oppnådd kommenteres det i merknad i kompetanseportalen, hvis det ikke vurderes å være oppnådd får LIS konkret tilbakemelding med forslag til hva som mangler for at læringsmålet blir vurdert som oppnådd. Avdelingssjef har ansvar for endelig godkjenning av læringsmål.

Undervisning

Avdelingen oppfyller kravet om 70 timers undervisning per år for LIS.

Undervisningsopplegget er organisert som følger:

- Utdanningskandidater i revmatologi deltar i felles morgenundervisning med indremedisinsk avdeling 30 minutter to dager pr uke og felles ukentlig fredagsundervisning for hele sykehuset (45 min)
- Ukentlig internundervisning 30 minutter en dag og 45 minutter en dag pr uke ved avdelingen
- Alle legene ved avdelingen deltar en gang pr måned i fellesundervisning for alle revmatologer i Helse vest (75 minutter/måned)
- Praktisk gruppeundervisning i bruk av ultralyd (30 minutter) tre til fire ganger hver måned
- Tidsskriftmøte (30 minutter) hver måned

Det er utarbeidet en langtidsplan for internundervisningen der teoretisk undervisning i alle læringsmål dekkes over en toårsperiode. Tema og deltakelse dokumenteres. Undervisningen holdes vekselvis av LIS og spesialister med faglig diskusjon fortløpende, i tillegg har vi regelmessig innlegg fra samarbeidende spesialiteter (øyeavdelingen, avdeling for immunologi og transfusjonsmedisin, pediatrik avdeling, ortopedisk avdeling, fysio- og ergoterapi, nevrofysiologisk avdeling) og vi har tradisjon for å invitere tilgrensende spesialister der det er aktuelt.

I tillegg til dette arrangeres det flere fellesmøter som fungerer som læringsarena:

- Ukentlige diskusjonsmøter (2 x 30 min). Kasus presenteres av legen som har vurdert pasienten og utredning/behandling diskuteres i fellesskap. Beslutning fattes. Konklusjon dokumenteres av legen som presenterte pasienten.
- Ukentlig biologisk møte (30 min). Søknader om oppstart av biologisk behandling diskuteres i avdelingens legemiddelkomite der indikasjon/kontraindikasjon diskuteres. LIS-ene på avdelingen roterer på å ha observatørrolle på disse møtene 4 måneder av gangen.
- Månedlig møte om interstitielle lungesykdommer (ILD-møte): Flerfaglig møte (30 min) hvor radiolog, lungelege og leger ved avdelingen deltar. Pasientkasus presenteres av legen som har vurdert pasienten, resultat av lungefunksjonsmålinger og billedundersøkelser vurderes i fellesskap, indikasjon/kontraindikasjon for behandling diskuteres og felles

beslutning fattes. Konklusjon dokumenteres av legen som presenterte pasienten.

- Ukentlig røntgendemonstrasjon (30 min).
- Månedlig vaskulittmøte: Flerfaglig møte (30 min) med radiolog, karkirurg og leger ved avdelingen deltar. Pasientkasus presenteres av legen som har vurdert pasienten, resultat av lungefunksjonsmålinger og bildeundersøkelser vurderes i fellesskap, indikasjon/kontraindikasjon for behandling diskuteres og felles beslutning fattes. Konklusjon dokumenteres av legen som presenterte pasienten.

LIS ved avdelingen har alltid blitt prioritert til å få dra på anbefalte kurs. LIS har også mulighet til deltakelse på nasjonale og internasjonale møter/kongresser. De siste årene har vi hatt samlet gjennomgang for hele avdelingen av utvalgte foredrag fra internasjonale revmatologikongresser (ACR, EULAR) en dag pr halvår. LIS har en fordypningsdag hver 2. uke fastsatt i arbeidsplanen, der blant annet internundervisning kan forberedes.

Felles kompetansemål (FKM)

Felles kompetansemål kan oppnås gjennom klinisk tjeneste under supervisjon, gruppeveiledning, deltakelse på kurs og FKM-oppgaven. Helse Stavanger har allerede etablert og gjennomført lokale kurs i etikk, lovverk, forløp og kvalitetsforbedring, og det anbefalte kurset i administrasjon og ledelse vil ivareta en del av de felles kompetansemålene. Vitenskapsteori og forskningsmetodikk er særlig agenda under de månedlige tidsskriftmøtene der LIS på omgang presenterer fagartikler. Vi har i tillegg gjennomført halvårlige gruppeveiledning der flere av FKM-læringsmålene diskuteres. LIS får individuell veiledning i forbindelse med prosjektoppgaven, som kan være å utarbeide en prosedyre, delta i utarbeidelse av pasientforløp eller delta i et forbedringsprosjekt eller pasientsikkerhetsarbeid ved avdelingen.

Utdanningsutvalg og utdanningsansvarlig overlege

Utdanningsutvalget ved avdelingen ledes av utdanningsansvarlig overlege Maria Boge Lauvsnes og består i tillegg av 2 LIS (Hilde Brastad Klungland og Lisa Ollestad Robertsen). Utdanningsutvalget møtes 4 ganger årlig.

Forskning

Forskningsaktiviteten er organisert i «Forskningsgruppen for klinisk immunologi» og ledes av professor Roald Omdal, som i mange år har drevet systematisk forskning konsentrert om systemisk lupus erythematosus, primært Sjøgrens syndrom og revmatoid artritt. Forskningsaktiviteten har vært fokusert

på sykdomsmekanismer hos disse pasientene som kan medføre kognitive forstyrrelser og kronisk fatigue. Det er også stipendiater fra andre spesialiteter (hudavdelingen, røntgenavdelingen, medisinsk biokjemi) tilknyttet forskningsgruppen. Forskningsgruppen har samarbeidspartnere lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Fire av legene ved avdelingen har medisinsk doktorgrad, og en LIS er PhD-stipendiat. I tillegg til egen-initierte prosjekter deltar avdelingen for tiden i to EU-studier og en FOREUM-studie, samt en nasjonal multisenterstudie utgående fra Diakonhjemmet sykehus. Sykehuset har et godt utbygd medisinsk bibliotek, og avdelingen har tilgang til aktuelle revmatologiske lærebøker og tidsskrifter.

Overordna målsetting er at LIS skal bli i stand til kritisk å vurdere forskning/publikasjoner for å kunne ha en oppdatert og evidensbasert praksis. Vi har månedlig tidsskriftmøte med særlig fokus på metodevurdering og LIS er tungt involvert i prosessen med å lage høringsuttalelser for nye/reviderte nasjonale prosedyrer i revmatologi. Vi har jevnlig innlegg med representanter for de ulike kvalitetsregistrene og praktisk opplæring i registrering til disse. Forskning er tema på internundervisning og LIS har mulighet til å delta på forskningsgruppas møter 2 ganger i måneden. Gjennom regelmessige statusoppdateringer for aktive forskningsprosjekt får LIS lære om utfordringer man står i ved forskningsarbeid. Alle LIS som ønsker det får anledning til å være med som prosjektmedarbeider i en av avdelingens pågående studier.

Ved å utnytte den brede forskningskompetansen og –aktiviteten ved avdelingen legges det til rette for at LIS oppnår læringsmålene knyttet til forskning.

Individuell utdanningsplan

Ved tilsetting utarbeides det en individuell utdanningsplan for hver LIS, basert på hvor i utdanningsløpet LIS starter. Den individuelle utdanningsplanen utarbeides av LIS i samarbeid med veileder, utdanningsansvarlig overlege og avdelingssjef. Progresjonen dokumenteres i Kompetanseportalen.

Simulering og ferdighetstrening

Revmatologi er et fag med en rekke praktiske prosedyrer. Det er ukentlig praktisk opplæring i bruk av ultralyd som del av opplæringen av LIS ved avdelingen og LIS hentes inn hvis det er spesielle funn ved undersøkelser i ordinær drift. LIS gjennomfører alle ultralydundersøkelser og ultralydveiledet leddpunksjon under supervisjon i startfasen og i tillegg er det gruppetrening og

supervisjon i klinisk undersøkelse, urinmikroskopi, kapillærmikroskopi og polarisasjonsmikroskopi av leddvæske.

Tillitsvalgte

De fleste LIS vil være tilknyttet Yngre legers forening (Ylf), og Ylfs tillitsvalgte har ansvar for å ivareta deres interesser. Nye LIS får et informasjonsskriv hvor det informeres det om hvordan man kan komme i kontakt med tillitsvalgt.

Kontakt

For spørsmål om spesialistutdanningen kan avdelingssjef Katrine Brække Norheim eller utdanningsansvarlig overlege Maria Boge Lauvsnes kontaktes.